

שהוא רק מדרבנן אמנם ראיתי להרב עמודי אור בסיומן פ' אית ה' שכתב בלשון זה ודע דשיטת הרמב"ם פרק י' מהלכות גרושין לדעת קלח מפרשים דבריו דרית הגט פסולה מדבריהם לכהונה ועיין ריב"ה סי' שמ"ח באורך ויש סעד מהירושלמי פרק א' הלכה א' ובמיתת הבטל וכו' דרית הגט איסורו דבר תורה וכו' עיין שם משמע דרוב מפרשי דברי הרמב"ם סברי דגם הרמב"ם קאי בשיטת הפוסקים דהוא מן התורה ואנכי לא ידעתי מי ומי הסוברים כן (וזלזל הרב שאגת אריה בתשובות החדשות אשר נדפסו מקרוב ולא נגלו להרב עמודי אור) ואף שבקונטרס כללי הפוסקים שם הבאתי אמונא דרבנן דנקטי דלישנא דמדברי סופרים ולישנא דמדבריהם כי הדרי ניהו לאו למימרא דבכל דוכתא דנקיט מדבריהם רואה לומר מן התורה דהא בדברי סופרים גם כן לאו כללל לכל דוכתא הוא ואיכא הכי והכי כמו שרשמתי בקונטרס הנ"ל שם בלוח ח' :

כלל ב"א (רשעים) דלא מסקינן בשמייהו עיין למרן חיד"א בספר שם הגדולים בשם מר רב אברהם

גאון (במערכת גדולים) מה שחילק בזה דאם השם בעלמו נאם (כמו אליעזר על שם כי אלקי' אבי בעזרי וכו') לא משגיחין בבעל השם אבל שם כעור או שאין לו הוראה נעימה לא מסקינן בשמייהו והיה נראה לי מסבירא דאם נמלא איזה אדם גדול ששם אביו הוא כשם רשע אין לנו לתמוה על זה אולי (אבי אביו של הגדול) לא הוה ידע להא או שלא היה מקפיד בדבר וקרא שם בנו כשם הרשע ואין לנו לתמוה אלא אם כן נדע בצירור שאביו של הנקרא בשם רשע הוא היה לדיק וחכם אך ראיתי למרן החצי"ב בכנסת הגדולה יו"ד סימן קכ"ג הגהות בית יוסף אות ח"י שהוקשה לו על מה שאמרו בירושלמי ר' יהודה בר עיטוס דהא לא מסקינן בשמייהו כל שכן שם רשע כזה לר' ואובי שהחריב בית מקדשו ולכן כתב דהוא טעות סופר ולריך לומר בן אנטיגנוס כמו שכתב בתמים דעים וכו' עיין שם וכנסת הרב כהנ"ג מבאר מדברי התוספות גבי חנן בן אבישלוס ושכנא וק"ל ובספר סדר הדורות חלק ב' במערכת הטי"ת כתב ר' חייא בר טיטוס ר"י בר טיטוס (בלא וי"ו אחר הטי"ת השניה) אולי כתב בן בכונה ליישב מהא דלא מסקינן בשמייהו דכל שיש שינוי הגרש במצבא נראה דאין לחוש ועיין להגאון עמודי א' ג' כר"י בחידושו על הירושלמי בפרק ב' דעבודה זרה הלכה ג' וכתב מרן מוהר"ף בספר שושנים לרוד במוסכת יומא פרק ג' משנה י"א דכשאינו שם העלם לא קפדינן ולכן נקרא הנביא מיכה המורשתי בשם מיכה אף שעבר ע"ז וכו' לפי שאמרו בש"ס פרק חלק ד' ק"א ע"ב תנא הוא נבע הוא מיכה הוא שבע בן בכרי נבע וכו' מיכה וכו' ומה שמו שבע בן בכרי שמו וכיון שלא היה עיקר שמו מיכה לכך מלו שפיר לקרות לאחרים בשם מיכה דלא קרינן ביה שם רשעים ירקב כיון שאינו שם העלם ולולא שאינו כדאי להשיב על דברי הרב מסבירא דנפשי לידדי חזו דכי אמור רבנן דלא מסקינן בשמייהו היינו שלא ליתן להם זכרון בעולם ולא מסבירא לחלק בין שם העלם לאינו שם העלם דבכל השמות יש לומר שם רשעים ירקב וקלח מוכח כן מדמקשים התוספות בריש פרק שני דייני גזירות ובשאר דוכתי על חנן בן אבשלום דהא אבשלום אין לו חלק לעוה"ב והוכרח ר"ת מפני זה לגרס אבשלום ומאי קושיא דילמא הוה קים להו להתנאים שלא היה אבשלום שם העלם כמו במיכה דאף על גס דאינו מפורש בכתוב שטיק שמו שבע בן בכרי אמרו חז"ל דשם העלם שלו היה שבע בן בכרי וכן יש להוכיח קלח על דרך זה מודברי הרב כנסת הגדולה הנ"ל כמוכח ועיין להרב נחמד למראה בפרק ד' דמסכת כלאים ד' פ"א ע"א והלאה שהאריך מאד בחילוקי דינים שנאמרו בעניינים אלו בשם הרב מוהר"ם פאדווא סימן פ"ה כתב דכשהוא רק לסימנא בעלמא לא חיישינן ולכן מייחסים את הלריק בשם אביו רשע חזקיהו בן אחז וכו' ולא ובשם מרן חיד"א בספר יוסף אומן כתב דשם רשעים המוזכר בתורה ניותר לקרות בו והיינו טעמא דשמא דקרחא ועל פ' דברי הרב מוהר"ם מפאדווא היה אפשר ליישב

היה

ופתב שכן כתב מפורש הרב הלבוש בסיומן ח"ן. והיינו קרוב לרבני ההלכה סופר ויש לעיין אם יראה ה' בזה שכתבתי במערכת חמ"ן ומלה סימן ט' אות ו' (בד"ה עוד יש סתירה) ושם אות יו"ד (בד"ה ולי הדל יש לפקפק) ועיין בשו"ת דבר משה להגאון מוהר"ם מאומים בתניינא סי' ל"ח אות ה' והבאתי דבריו בקילור בפאת השדה למערכת חמ"ן סימן ט' אות א' סעיף קטן ד' : **וראיתי** במכתב לאחד המיוחד מגדולי דורנו יל"ו שכתב בשם שער אפרים סימן ו' ושאל ומהיב רביעאל חלק ב' סי' ר"ה וחלק ב' סוף סי' ל"ב שלא אסרו אלא בעושה מועשה כדי לקיים החמ"ן אבל ביושב ומשמר שלא יגב לא מיקרי רואה בקיומו ובתוספות עבודה זרה ס"ד ד"ה ר"ע ושמייעב השגת החק יעקב סי' ח"ן סעיף קטן ט' מו"ד קל"ג (עיין בקונטרס אסיפת דינים מערכת חמ"ן ומלה סי' ט' אות ד' בד"ה ומה שהעיר) ובס"י ח' אות כ"ה (מד"ה והוה עובדא) ועל פי זה יש ליישב מה שהקשה הרב השואל בשו"ת חתם סופר חלק ארבע חיים סי' קכ"ח (בד"ה מה שז') והוא ששם הביא מה ששאל חותנו רבינו עקיבא איגר מהגאון חות דעת שכיון שמה אסור בהנאה יהיה אסור ליטול שבר על הקבורה והשיבו החות הדעת דקבורה המתה הוי למעוטי תפלה שכל המדחה מתו הרי זה משובת וצ"ן נסך קימא לן דשכרו לשכור צ"ן נסך שכרו מותר וכן בקבורה המתה מותר ושאל השואל אם כן להסלקא דעתין שצפרק כל שעה דמחא אסור בהנאה איך שומרי ספיחין נטלים שבר מתרומת הלשכה והא הוי משהכר באיסורי הנאה ויתירן הגאון חתם סופר דמשכר באיסורי הנאה אסור משום שאסור להיות רואה בקיומו של איסור וגבי עומר הרי הקדוש ברוך הוא רואה בקיומו עד יום הנוף וכו' עיין שם ולפי דברי הרב שער אפרים מעיקרא לא קשיא מידי מוהר"ם ספיחין כמוכח :

כלל ב"ב (ר' רחמנא) כתב הרמב"ן בספר הנוטע שרש א' דליכא דוכתי דאמרינן לשון זה אמיתי דרבנן עיין שם והביא דבריו הרב מוהר"ן הירש חו"ב בבבא מליעא על דברי התוספות ל"ב ד"ה לא זכי ליה רחמנא והרב קהילת יעקב במערכת התי"ו אות שי"ג ועיין מכתב לחזקיהו ד' ס"ד ע"ד באורך ועיין להרבנים בספר לפיחת בדבש ד' קכ"ז ע"ד ובתקדמת ספר ארעא דרבנן וזכרנו לחיים חלק ב' במערכת חסלן :

כלל ב"ג (ר' ריה הגט דפוסל לכהונה כמו שכתוב בפוסקים סימן ו' וסימן ק"ן נראה מדברי הר"ם ריש פרק י' מהלכות גרושין (שכתב פסולה מדבריהם אמרו חכמים) דאינו אלא מדבריהם אמנם השאגת אריה בתשובות החדשות שלו בסיומן ב' אחר שהאריך להוכיח מהש"ס דהוא מן התורה כתב דגם דעת הרמב"ם הוא כן ונקרא מדבריהם לפי שאינו מפורש בתורה עיין שם באורך ועיין בהשגות הספר דף ע"ב (עיין הרמב"ם ריש פרק א' מהלכות תפלה אמרו חכמים איזהו עבודה שבלב וכו') ועיין להגאון מוהר"ן מטרייטש בספר קובץ על יד פרק ו' מהלכות חמ"ן ורמזותיו במערכת האל"ף אות ע"ד) ובשושנת העמקים כלל י"ט ד"ה והנה התוספות הבין מדברי הרמב"ם דהוא מדרבנן מאי וכתב דמדברי התוספות גיטין פ"ב ד"ה אפילו נראה דפוסל מן התורה ועיין לחם משנה הלכה ג' עד כאן לשונו והמעין בגוף דברי הרבנים הנ"ל יראה שנתלם מהם שהריב"ש בסיומן שמ"ח סבירא ליה דהוא מן התורה כמו שהוכיח שם וסיים דהרמב"ם סבירא ליה דהוא מדבריהם וקרא אסמכתא ומתבאר מודבריו שהבין מדברי הרמב"ם שמה שכתב מדבריהם רואה לומר מדרבנן ממש ולא הרעיש על הרמב"ם לפי הוכחתו מהש"ס כעיוין שם. נראה דמשמע ליה דאין כל כך הכרח מהש"ס נגד שיטת הרמב"ם. ומה שכתב הרב שאגת אריה דגם הרמב"ם סבירא ליה דהוא מן התורה ומה שכתב מדבריהם רואה לומר שפירשוהו רבנן וכשיטתו בדברי סופרים (עיין מה שכתבתי בזה בקונטרס כללי הפוסקים סימן ה' אות ו' ושושנת עמקים דלא יוחא ליה לפרש מדבריהם שבהרמב"ם כיון מדברי סופרים אולי לשיטתיה שבפרי מגדים שהבאתי שם) היה נראה לי שלא קדמו אדם בזה וכולם הבינו מדברי הרמב"ם

היה דרב יהודה בר עייטוס אלא שהרב נחמד למראה הרהר להשיב על שני החילוקים הנ"ל ממה שכתבו המוספות גבי חן בן אבישלים הנז"ל וגם בדברי הרב שושינס לוד שקיל וטרי והביא דברי כמה מחכמים שאינן מלויים אללי וגם ונתן בדברי קדש. ויש לעיין אם ירלה ה' יפה חלמוד חלק ב' בחידושו לסנהדרין בדפי הספר ד' פ"ח ע"ב ד"ה אין (טעם המים אות ל"ו) שדה ירושלים (קו"ק על שהם ורות) דף ס' ס"י ע"ו. שו"ת מהר"ם שיק יו"ד ס"י קס"ט הוכחה מגולה על המכנים עלמם בשמות הנכרים יל"ע משק ביתי אות חס"ה ובשרי חמד מערכת הוי"ו אות ז' גבי שם זוטין ואיה"ש יבוארו הכללים שנאמרו בזה. שו"ת רשב"ן חדש קו"ק דף רכ"ה ע"ב):

ואם יש כח ביד בית דין לייסר הרשעים על ידי מונעס ממלות עיין מה שרשמתי במערכת הבי"ח אות מ"ט וכשיש לחוש שמא ילאו מן הדת עיין במערכת האליף אות קע"ט מה שרשמתי שם:

ברא (ב"ב) רבי היה גלגול יעקב אבינו ע"ה ונקרא נשיא ר"ת גילון של יעקב אבינו עיין מכתב לחזקיהו ד' כ"ח ע"ד ואבות הרא"ש חלק ב' ד' ע"ט ע"ב:

בלל (ב"ג) רוב וקרוי אלגין אחר הרוב ואי חיבא חזקה בזה הקרוב פשיטא ליה להגאון דרבי ופליגי סוף סימן ס"ג דאלגין בתר הרוב ועיין שאל ומשיב חלק א' סימן קכ"ן ויש לעיין בהגהות הגאון מלא הדועים על הש"ס בבבא מליעא ד' כ"ה (בדפוס רא"ס):

ולענין רוב וקרוי וקרוי מוכח ע"י אי אלגין בתר הקרוב עיין בספר פנים מאירות החדש (על הירושלמי במסכת שקלים פרק ז' ס"י קל"ה (בד"ה והנה שם):

בלל (ב"ד) רב ורבי יהושע בן לוי וכן שמואל ורבי יהושע בן לוי מתבאר מדברי הגאון מוהרי"ם ביו"ד סימן

ג' דעת הרמב"ם דאף על גב דקיימא לן דרב יהושע בן לוי לגבי רבי יוחנן מכל מקום לגבי רב ושמואל אין לנו כלל לפסוק דרב יהושע בן לוי ועיין להרב סוכת דוד שבי"ט ספר בית המלך ד' י"ג ולפי הנראה נעלם זה מידיו רא"ג בספר מלאכת שלמה נר"ו בחידושו לקמח ד' מ' ע"ג עיין שם שהבין מדברי הרב המגיד בפרק ח' מהלכות חובל הלכה ו' דהיה סלקא דעתין לפסוק כרב נגר רבי יהושע בן לוי וממה על זה דהלא הרמב"ם סבירא ליה דהלכה כרב יהושע בן לוי כמ"ש בפרק ב' דגדרים הלכה י"ו עיין שם ומלבד שאינו מוכרח מה שהבין בכוונתו ושיעור יש לומר דמה שכתב דפסק כרב יהושע בן לוי הוא מכת הכלל דהלכה כרב יהושע בן לוי הנה אף לפי הבנתו אין משם הכרח דהתם מיידי בפלוגתא דרב יוחנן ורבי יהושע בן לוי אבל בפלוגתא דרב ורבי יהושע בן לוי מלי סבר דלא כרב יהושע בן לוי וכוונתו שכתב מוהרי"ם שם ועיין בספר ימי שלמה החדש חדש ממש מה שכתב בד' ל' ח ע"ג ודו"ק היטב וק"ל וס' ראיתי שחדש דהיבא דסברה אחת לא הובאה בש"ס דילן כי אם בירושלמי לא נקייטין כאותה סברה כיון דסתמא דש"ס לא הביאה משמע דלא סבירא ליה כן עיין שם ולפי זה במחלוקת רבי יוחנן ורבי יהושע בן לוי דקיימא לן כרב יהושע בן לוי אם סברה רבי יהושע בן לוי היא בירושלמי וסברה רבי יוחנן בש"ס דילן איה לן למינקט כרב יוחנן ועיין להרב פרי חדש סימן תר"י ודוק:

בלל (ב"ה) ראיון מי שאין לו קרקע פטור מהראיה כן הוא סברה רבי אחי בפסחים ד' ח' ע"ב

והשמיטה הרמב"ם ושרים רבים המה ראו כן חמיה על דבר השמיטה והרב סוכת דוד (שבי"ט ספר בית המלך) ד' י"ג ע"א הביא ש"ס ירושלמי פרק ג' דפאה דרבי יוחנן ורבי יהושע בן לוי סברי גמי הכי והגדיל החימה על הרמב"ם ומיך דכיון דמש"ס דיון משמע דרב לא סבירא ליה כרב אחי (עיין שם בד' י"ב ע"ד ד"ה ועוד) אין הלכה כחלמיר במקום הרב ואם משום דרב יהושע בן לוי סבירא ליה כרב אחי הרמב"ם לית

ברא (ב"ז) רבי יהודה ורבי יוסי הלכה כרבי יוסי אחד מחכמי דורנו יל"ו כתב לי דקשה אמה שאמר עולא

בעירובין דף מ"א הלכה כרב יוסי דלמה ליה לפסוק בזה"ל כרב יוסי וכו' קיימא לן רבי יהודה ורבי יוסי הלכה כרב יוסי ואפשר לומר דהני מילי במתניתין ולא בבבליא כמו שאמר בש"ס שם דף מ"ז ע"ב אך קשה דתרי למה לי. ועוד קשה אמה שאמר שם סלקא דעתך אמינא הני מילי במתניתין וכו' עיין שם דילמא כן הוא באמת דרך במתניתין ומשום הכי הולך לפסוק משום דנראה לו בזה כרב יוסי אבל מנא לן דבכל הבירות הוא כן עד כאן דבריו ובתבתי לו דלעניות דעתי על הש"ס לא קשיא מדי דפשוט יש לומר דעולא לא סבירא ליה הני כללי דכילי אמורא משמיה דרבי יוחנן ובכמה דוכתי בכיולא לזה אמרינן בש"ס אמורא יניה וכו' אף כשדברי שניהם הם בש"ס רב או רבי יוחנן וכיולא כל שכן הבא דעולא לא אמר משמיה דרבי יוחנן אלא סברא דנשיה פשיטא דמלין למימר דלא שמוע ליה מה שאמר ר"י בר אידי בש"ס רבי יוחנן. אי נמי דשמוע ליה מה שאמר ר"י בר אידי ולא שמוע ליה אידי דרבי יוחנן דפסק הלכה כרב יוסי בבבליא והוא משמע ליה מדר"י בר אידי דדוקא במשנה אמר אהבי הולך לפסוק כר"י דבריהא ומה שהבין מעלתו דכונת הש"ס בד' מ"ז ע"ב הוא לומר דאשמועינן דבכל הבירות הלכה כרב יוסי והוקשה לו דמנא לן וכו' הנה אחת דפשוט הש"ס הוא. כמו שהבין אלא דאם כן קשה על רבי יוחנן למה ליה לפסוק בזה"ל הלכה כרב יוסי בזה"ל ברייתא (בב"ב) לא יהיה מובן כל כך דכוונתו דגם בבבליא בפלוגתא דרב יהודה ורבי יוסי הלכה כרב יוסי. דאמור ליתיה לכלליה בבבליא ובהא דוקא הוא דסבירא ליה כנוותו) והוא ליה למימר רבי מאיר ור"י הלכה כר"י בכל מקום וכן רבי יהודה ורבי יוסי דנשתמע שפיר גם בבבליא (עיין תוספות מנחות ל"א ד"ה מ') לכן נראה דכוונת הש"ס דרבי יוחנן באמת לא אמר הני כללי אלא למשנה והכי קאמר סלקא דעתך אמינא וכו' רולא לומר הולך לפסוק בזה"ל ברייתא כר"י משום דסלקא דעתך דלא קיימא לן בהא ברייתא כר"י דהא לא אמר רבי יוחנן הני כללי (לפ"ס קושטא) אלא במתניתין אהבי אשמועינן דבהך ברייתא מיהא הלכה כרב יוסי כן עלה על דעתי בהשקפה. אמנם ראיתי לתוספות מועד קטן דף י"ז ד"ה ושמואל דמתבאר דפשיטא ליה דעולא סבירא ליה הני כללי ודאיתנהו להני כללי גם בבבליא (כפשוט משמעות הש"ס הנ"ל) ואם כן לסברה התוספות דהיא קשיא לדוכתא. ונראה דמייקרא קשיא ליתא דהתם ליה פלוגתא דרב יהודה ורבי יוסי היא אלא פלוגתא דרבי עקיבא ורבי יוסי היא ורבי יהודה לא בא אלא להגיד מחלוקתם ואמר דנחלקו בזה רבי יוסי ורביו ואם כן דל מהבא כלל דרב יהודה ורבי יוסי הלכה כרב יוסי ואלטרין עולא לפסוק כרב יוסי ואף דאמרינן בעירובין ד' מ"ו ע"ב הלכה כרב יוסי מתבאר בזה יש לומר דעולא לא סבירא ליה הכי ומשום הכי הולך לפסוק (דבשלמא) ככלל דרב יהודה ורבי